

Саветодавна комисија за људска права

ТСС зграда Д-12, седиште мисије УНМИК-а, Приштина, Косово, електронска пошта hrar-unmik@un.org, телефон +381 (0)38 504 604 локал 5182

ОДЛУКА^[*]

Датум усвајања: 26. новембар 2011. године

Предмети бр. 43/09, 54/09, 114/09, 173/09 и 242/09

Петоро жалилаца

против

УНМИК-а

Саветодавна комисија за људска права, на заседању одржаном 26. новембра 2011. године,
уз присуство следећих чланова:

г. Марека НОВИЦКОГ, председавајућег
г. Пола ЛЕМЕНСА
гђе Кристин ЧИНКИН

Уз помоћ
г. Андреја АНТОНОВА, извршног службеника

Узевши у обзир изнад поменуте жалбе, уложене сагласно члану 1.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, од 23. марта 2006. године о оснивању Саветодавне комисије за људска права,

Након већања, одлучила је следеће:

I. ПОСТУПАК ПРЕД КОМИСИЈОМ

1. Жалбе ██████████ (предмет бр. 43/09) и ██████████ (предмет бр. 54/09) уложене су 27. марта 2009. године и уписане су 17. априла 2009. године. Жалба ██████████ (предмет бр. 114/09) уложена је 10. априла 2009. године и уписана је 30. априла 2009. године. Жалба ██████████ (предмет бр. 173/09) уложена је 17. априла 2009. године и уписана је 30. априла 2009. године. Жалба ██████████ (предмет бр. 242/09) уложена је 30. априла 2009. године и уписана је истог дана.

^[*]Исправка извршена 10. маја 2012. године сходно правилу 47.2 Пословника

2. Дана 28. маја 2009. године, Комисија је затражила додатне информације од жалиоца у вези са предметом бр. 43/09. Комисија је примила одговоре жалиоца 14. јула и 15. септембра 2009. године.
3. Дана 12. јуна 2009. године, Комисија је затражила додатне информације од жалиоца у вези са предметом бр. 54/09. Комисија је примила одговор жалиоца 31. децембра 2009. године.
4. Дана 11. децембра 2009. године, Комисија је затражила додатно разјашњење од жалиоца у вези са предметом бр. 43/09. Комисија је примила одговор жалиоца 19. јануара 2010. године.
5. Дана 23. децембра 2009. године, Комисија је затражила додатне информације од жалиоца у вези са предметом бр. 242/09. Међутим, није примљен никакав одговор.
6. Дана 13. јануара 2010. године, Комисија је затражила додатне информације од жалилаца у вези са предметима бр. 114/09 и 173/09. Међутим, није примљен никакав одговор.
7. Дана 26. фебруара 2010. године, Комисија је проследила предмет бр. 54/09 Специјалном представнику Генералног секретара (СПГС) како би добила примедбе УНМИК-а на прихватљивост предмета. СПГС је доставио свој одговор 8. априла 2010. године.
8. Дана 3. марта 2010. године, Комисија је проследила предмет бр. 43/09 СПГС-у како би добила примедбе УНМИК-а на прихватљивост предмета. СПГС је доставио свој одговор 9. априла 2010. године.
9. Дана 21. априла 2010. године и 18. маја 2010. године, Комисија је проследила примедбе УНМИК-а на прихватљивост предмета бр. 54/09 и 43/09 жалиоцима у тим предметима, позивајући их да одговоре уколико то желе. Комисија је 7. септембра 2010. године примила одговор жалиоца у вези са предметом бр. 43/09.
10. Дана 9. септембра 2010. године, Комисија је одлучила да споји предмет бр. 43/09 са предметима бр. 54/09, 114/09, 173/09 и 242/09, сходно правилу 20 Пословника Комисије.
11. Дана 27. септембра 2010. године, Комисија је обавестила жалиоца у предмету бр. 54/09 о одлуци да споји предмете и поново је упутила свој захтев за додатне информације. Дана 29. септембра 2010. године, Комисија је обавестила жалиоце о одлуци да споји предмете и поново је упутила свој захтев за додатне информације одговарајућим жалиоцима у предметима бр. 114/09, 173/09, 242/09.
12. Комисија је 11. новембра 2010. године примила одговор жалиоца у вези са предметом бр. 173/09, а 8. децембра 2010. године одговор жалиоца у вези са предметом бр. 54/09.
13. Дана 2. марта 2011. године, Комисија је поново послала захтев за додатне информације жалиоцу у предмету бр. 173/09. Комисија је примила додатне информације од стране жалиоца 20. априла 2011. године.
14. Дана 16. јуна 2011. године, Комисија је проследила предмете бр. 114/09, 173/09 и 242/09 и поново је проследила предмете бр. 43/09 и 54/09 СПГС-у након своје одлуке да споји предмете, као и након добијања додатних информација од стране жалилаца у предметима бр. 54/09 и 173/09.

15. Дана 28. јула 2011. године, УНМИК је доставио свој одговор на прихватљивост жалби.

II. ЧИЊЕНИЦЕ

16. Први жалилац је отац [REDACTED] (предмет бр. 43/09). Други жалилац је мајка [REDACTED] (предмет бр. 54/09). Трећи жалилац је супруга [REDACTED] (предмет бр. 114/09). Четврти жалилац је супруга [REDACTED] (предмет бр. 173/09). Пети жалилац је супруга [REDACTED] (предмет бр. 242/09).

17. Први и трећи жалилац наводе да су [REDACTED] (предмет бр. 43/09) и [REDACTED] (предмет бр. 114/09) нестали на путу ка руднику угља Белаћевац 22. јуна 1998. године. Према наводима жалилаца, [REDACTED] и [REDACTED] напустили су село Расково, у општини Обилић, у отприлике 6.40 преподне у истом возилу. Наводно су били заустављени на пункту који је поставила Ослободилачка војска Косова (ОВК) у близини села Црквена Водица, отети су и одведени у непознатом правцу.

18. Други и четврти жалилац наводе да су [REDACTED] (предмет бр. 54/09) и [REDACTED] (предмет бр. 173/09), заједно са [REDACTED], такође киднаповани од стране ОВК 22. јуна 1998. године на путу ка руднику угља Белаћевац. Према наводима жалилаца, око 7.00 часова, [REDACTED] и [REDACTED] путовали су у истом возилу са својим колегама [REDACTED] г. С. С. и г. Ф. С. Касније су их зауставила 3 члана ОВК, који су били наоружани пиштољима. Према изјави коју је накнадно дао г. С. С., чланови ОВК наредили су г. С. С. и г. Ф. С., који су обојица косовски Албанци, да напусте возило. Касније су ослобођени, док су њихове колеге косовски Срби одведени у непознатом правцу.

19. Пети жалилац наводи да је њен супруг, [REDACTED] (предмет бр. 242/09), био запослен у електроенергетском предузећу „Електропривреда“ које се налазило у близини рудника угља Белаћевац. Он је такође киднапован 22. јуна 1998. године, док је ишао од свог дома до посла.

20. Жалиоци наводе да је нестанак њихових чланова породице пријављен српској полицији и Министарству унутрашњих послова, Међународном комитету Црвеног крста, ОЕБС-у, као и КФОР-у и УНМИК-у, након њиховог доласка на Косово.

21. У својим примедбама на прихватљивост, СПГС наводи да је укупно 9 особа косовско-српске етничке припадности нестало 22. јуна 1998. године док су ишли на посао или се враћали с њега у близини рудника угља Белаћевац. СПГС наводи да је предмет првобитно упућен полицији УНМИК-а 29. децембра 1999. године, а да су 16. фебруара 2000. године случајеви свих 9 лица пребачени у Централну јединицу за криминалну истрагу полиције УНМИК-а.

22. Посебно у погледу предмета бр. 43/09 и 54/09, СПГС наводи да је полиција УНМИК-а предузела неколико истражних активности 2000., 2004. и 2005. године, а да су 2008. године горенаведени предмети послати Одсеку за кривична дела Одељења правде (ОП) УНМИК-а ради разматрања од стране ОП-а. Међутим, чини се да не постоје доступне информације о накнадним акцијама спроведеним од стране ОП-а.

23. [REDACTED]
до дана данашњег нису пронађени.

24. Дана 9. децембра 2008. године, одговорности УНМИК-а у области полиције и правосуђа на Косову су престале, а мисија владавине права Европске уније на Косову (ЕУЛЕКС) преузела је пуну оперативну контролу у области владавине права, након саопштења председника Савета безбедности Уједињених нација, 26. новембра 2008. године (S/PRST/2008/44), којим се поздравља даље ангажовање Европске уније на Косову. Између 9. децембра 2008. и 30. марта 2009. године, сви списи кривичних предмета које су поседовали Одељење правде и полиција УНМИК-а предати су ЕУЛЕКС-у.

III. ЖАЛБЕ

25. Жалиоци се жале на наводни пропуст УНМИК-а да ваљано истражи нестанке [REDACTED]
[REDACTED] Они се такође жале на душевну бол и патњу, које су им наводно проузроковане овом ситуацијом.
26. Комисија је мишљења да се може сматрати да жалиоци указују, тим редоследом, на повреду права њихових чланова породице на живот, загарантованог чланом 2 Европске конвенције о људским правима (ЕКЉП), као и на повреду свог права у смислу забране нечовечног и понижавајућег поступања, загарантованог чланом 3 ЕКЉП.

IV. ПРАВО

27. Пре него што почне да разматра меритум предмета, Комисија мора прво да одлучи да ли да прихвати предмете, узимајући у обзир критеријуме прихватљивости из чланова 1, 2 и 3 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12.

Наводно кршење члана 2 ЕКЉП

28. Жалиоци се жале, у суштини, на недостатак адекватне кривичне истраге у вези са киднаповањем њихових чланова породице.
29. У својим коментарима, СПГС нема примедби на прихватљивост овог дела жалби.
30. Комисија је мишљења да жалбе везане за члан 2 ЕКЉП покрећу озбиљна чињенична и правна питања чије би разрешење требало да зависи од процене меритума. Према томе, Комисија закључује да овај део жалби није очигледно неоснован у смислу члана 3.3 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12.
31. Нису установљени други разлози на основу којих би овај део жалби био проглашен неприхватљивим.

Наводно кршење члана 3 ЕКЉП

32. Жалиоци наводе душевну бол и патњу које су проузроковане њима и њиховим породицама околностима везаним за нестанак њихових чланова породице.
33. У својим коментарима СПГС тврди да, иако жалиоци наводе да су претрпели душевну бол и патњу због поменутих нестанака, не постоје изричито наводи да је одговор УНМИК-а на нестанке [REDACTED] [REDACTED] проузроковао тај страх и патње. Због тога је овај део жалби неприхватљив као очигледно неоснован.

34. Комисија се позива на судску праксу Европског суда за људска права која се тиче питања да ли се чланови породице нестале особе могу сматрати жртвама поступања које је супротно члану 3 ЕКЉП којим се забрањује нечовечно поступање. Европски суд прихвата такву могућност, што зависи од постојања „нарочитих чинилаца који доводе до тога да патња коју преживљава [члан породице] добије димензију и одлике различите од емоционалне туге каква се може сматрати неизбежном код особа које су у сродству са жртвом озбиљног кршења људских права“. Суд даље сматра да „у пресудне елементе спадају непосредност крвног сродства, конкретне околности везане за породични однос, мера у којој је члан породице био сведок предметних догађаја, ангажованост члана породице у покушају да прикупи информације о несталој особи и начин на који су надлежни органи одговорили на такво распитивање“. Суд такође наглашава „да суштина те повреде не лежи толико у чињеници да је члан породице нестао, већ се односи на реакције и ставове надлежних органа на насталу ситуацију након што им је предочена“ (видети нпр. Европски суд за људска права (ЕСЉП) (Велико веће), *Чакићи против Турске*, бр. 23657/94, пресуда од 8. јула 1999., § 98, *ЕКЉП*, 1999-IV; ЕСЉП (Велико веће), *Кипар против Турске*, бр. 25781/94, пресуда од 10. маја 2001., § 156, *ЕКЉП*, 2001-IV; ЕСЉП, *Орхан против Турске*, бр. 25656/94, пресуда од 18. јуна 2002., § 358; ЕСЉП, *Базоркина против Русије*, бр. 69481/01, пресуда од 27. јула 2006., § 139; видети такође Саветодавна комисија за људска права, *Здравковић*, бр. 46/08, одлука од 17. априла 2009., § 41).
35. Комисија сматра да жалилац може да се позове на кршење члана 3 ЕКЉП чак и ако не постоји изричита референца на конкретне поступке надлежних органа ангажованих у истрази јер и пасивност надлежних органа и недостатак информација пружених жалиоцу могу да указују на нечовечно поступање надлежних органа према жалиоцу.
36. Комисија је мишљења да овај део жалби покреће озбиљна чињенична и правна питања, чије би разрешење требало да зависи од процене меритума. Према томе, Комисија закључује да овај део жалби није очигледно неоснован у смислу члана 3.3 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12 и одбацује приговор који је уложио СПГС.
37. Нису установљени други разлози на основу којих би овај део жалби био проглашен неприхватљивим.

ИЗ ОВИХ РАЗЛОГА,

Комисија, једногласно,

ПРОГЛАШАВА ЖАЛБЕ ПРИХВАТЉИВИМ.

Андреј АНТОНОВ
Извршни службеник

Марек НОВИЦКИ
Председавајући